

Bülent GÜVEN¹, Emel KIRAT²

¹Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, bulentg@comu.edu.tr

²Doktora Öğr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, emelkiratt@gmail.com

Geliş Tarihi/Received
04.08.2023

Kabul Tarihi/Accepted
13.10.2023

Yayın Tarihi/Published
31.12.2023

Çocuğu Tanıma ve Değerlendirme Sürecine İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşlerinin İncelenmesi

Öz

Okul öncesi eğitim basamağında çocukların beceri kazanımını destekleyen öğretmenlerin tanıma ve değerlendirme süreçleri hakkındaki görüşleri, bu dönemde gelişim gösteren önemli aşamaları belirlemeye yardımcı olmaktadır. Bu doğrultuda öğretmenlik mesleğine hazırlanma aşamasında olan okul öncesi öğretmen adaylarının çocuğu tanıma ve değerlendirme sürecine ilişkin görüşlerinin incelenmesi, araştırmanın temel amacını oluşturmaktadır. Temel amaç doğrultusunda nitel araştırma yöntemi ve durum çalışması deseninde tasarlanan araştırmada veri toplama süreci öğretmen adaylarına sunulan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya bir devlet üniversitesinin okul öncesi öğretmenliği lisans programında öğrenimini sürdüren 47 öğretmen adayı katılım göstermiştir. Elde edilen veriler, içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Bulgular incelendiğinde, çocuğu tanıma ve değerlendirme süreçlerinde standart testlere oranla test dışı tekniklerin kullanılabilirliği görüşü belirgin bir şekilde katılımcılarda öne çıkmıştır. Çocuğu tanımanın önemli bireysel farklılıklar ile değerlendirilerek bu sürecin ihtiyaç belirleme yönünde belirleyici bir temel oluşturduğu, çocukların kendilerini keşfetme ve tanımanın öncelikli amaç olduğu, çocuğu tanıma sürecinde başarıya ulaşmak için öğretmen niteliği ve gerçekleştirilecek etkin gözlemlerin önemi sıkça vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tanıma ve değerlendirme, tanıma teknikleri, okul öncesi eğitim, öğretmen adayı

Atf: Güven, B. & Kirat, E. (2023). Çocuğu tanıma ve değerlendirme sürecine ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinin incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (44), 60-79. <http://dx.doi.org/10.14582/DUZGEF.2023.212>

Examination of the Opinions of Teacher Candidates on the Process of Recognizing and Evaluating the Child

Abstract

Opinions and suggestions of pre-service teachers who are in the process of preparing for this field, such as teachers who will enable children to acquire new skills at the pre-school education level, help to identify important points about the process. In this context, the main purpose of the research is to investigate the opinions of teacher candidates regarding the process of understanding and assessing children. The data collection process in the research, which was designed in the qualitative research method and case study pattern, was carried out with a semi-structured interview form. 47 teacher candidates, who were enrolled in the department of preschool education at a state university, participated in the research. The obtained data were analyzed using content analysis technique. When the findings regarding the test techniques are examined; the use of non-standardized techniques stood out in the process of understanding and assessing children, compared to standardized tests. It has been emphasized that understanding the child by evaluating important individual differences forms a decisive foundation for needs assessment in this process, with the primary goal being for children to explore and know themselves. The importance of teacher qualifications and the implementation of effective observations have frequently been highlighted to achieve success in the process of understanding the child.

Keywords: Recognition and assessment, recognition techniques, preschool education, teacher candidates

Citation: Guven, B. & Kirat, E. (2023). Examination of the opinions of teacher candidates on the process of recognizing and evaluating the child. *Dicle University Journal of Ziya Gokalp Education Faculty*, (44), 60-79. <http://dx.doi.org/10.14582/DUZGEF.2023.212>

Extended Abstract

Introduction

The beginning of the preschool education period, which is among the fundamental stages of education, brings forth diverse learning objectives, behaviors, and characteristics of educational environments. This variety indicates the necessity for adjustment processes. New relationships are formed during the preschool education period, thereby transferring the process of adaptation into an educational dimension. There is a need for various recognition and assessment techniques in order to get to know the child, make assessments of their skills and behaviors, determine their characteristics, and provide necessary measures and support when needed. When examining the techniques for recognizing and assessing children with different characteristics, the opinions and thoughts of teachers and teacher candidates in this field will bring new perspectives to the subject. Therefore, the primary aim of this research is to determine how the processes of recognizing and assessing children are perceived by preschool teacher candidates. Additionally, it will enable the identification of characteristics in order to make appropriate interventions and understand the developmental processes.

Method

In the research conducted through qualitative research method, the research subject has been examined as a social phenomenon. Thus, the focus is on experiences and perspectives in line with the determined objective. The research was conducted using the case study design, which is one of the qualitative research methods. Thus, the research subject has been examined directly in relation to its causes. The participants of the study are 47 teacher candidates enrolled in the Department of Preschool Education Teaching at a state university's faculty of education during the academic year 2022-2023. The group distribution based on gender consists of 29 females and 18 males, and all teacher candidates are studying at the 3rd grade level. The participants were asked 5 questions using a semi-structured interview form prepared by the researcher. In addition to the interview questions, the participants' gender information was obtained to introduce the study group. The prepared questions were presented to field experts. The data collection instrument has been examined in terms of research scope and language characteristics. An application for ethical committee approval was made to the relevant institution regarding the prepared data collection instrument. The form, determined to be appropriate by the ethics committee, was communicated to the participants in written form. The identity of each participant has been kept confidential. The obtained data has been analyzed using content analysis technique. The main theme and sub-themes corresponding to the sub-objectives of the research have been identified. In this stage, MAXQDA 2022 software package was utilized. The frequency values presented in the Findings section represent the total number of opinions for each theme.

Findings, Discussion and Conclusion

The processes of recognizing and assessing children in the context of preschool education initiation have been evaluated according to the perspectives of preschool teachers. When examining the mental images formed about the process of getting to know a child, it is observed that this process is likened to images that have different characteristics. The process relies on individual differences and exploring to understand a child. This critical developmental period requires a comprehensive, multidimensional approach for results. It is emphasized that activities aimed at getting to know a child should have an original and responsive structure. The obtained results support the need for considering the holistic structure and the qualitative nature of developmental processes in the processes of recognition and evaluation.

When examining participant views regarding the objectives of the process of recognizing and evaluating a child, which are considered as another sub-goal and finding, it has been determined that

views on supporting individual exploration and recognition processes, assisting children in this process, providing multidimensional education, and addressing dimensions of adaptation and program adjustments are frequently addressed. It has been concluded that collaboration, along with harmony studies, and the establishment of program structure in line with appropriate goals will encompass the suitable objectives of the process of recognizing and evaluating a child.

When examining the results obtained from the sub-findings regarding the importance of the process of recognizing and evaluating a child, participants interpreted this structure in terms of considering individual differences, determining needs according to age and developmental characteristics, and providing appropriate guidance and support in terms of organizing educational environments and programs. The expressed result indicates that participants' general views and mental images about the process of recognizing and evaluating a child are based on similar expressions. During the preschool education period, individual differences prominently emerge, emphasizing the necessity of considering this aspect in program arrangements.

When examining the results obtained from the sub-findings regarding techniques that can be used in the process of recognizing and evaluating a child, it is observed that participants mostly evaluate the use of non-test techniques. In this process, observation-based techniques such as observation, portfolio, case records, anecdotal records, as well as interaction-based techniques like interviews, home visits for play, are preferred, emphasizing interpersonal interactions.

The results obtained from the sub-findings regarding ways to achieve success in the process of getting to know a child emphasize teacher qualification, effective observation skills, collaboration, and demonstrating objective attitudes throughout the process. Participants emphasized the expectation for teachers to have expertise in the relevant subject while also emphasizing the necessity of actively utilizing these skills in learning activities. Experiential, observable, and collaborative recognition processes focused on understanding are deemed success-oriented, similar to views on assessment techniques.

In conclusion, the process of recognizing and evaluating a child plays a critical role in understanding the continuity in developmental domains and identifying needs. This process serves as an important resource for providing a suitable educational environment for the child and meeting individual needs. It provides early intervention opportunities such as identifying strengths and weaknesses and providing necessary support, addressing potential learning difficulties in the early stages.

Examined themes reveal that recognizing and evaluating a child involves considering individual differences and frequently assessing exploratory processes. In this regard, studies focusing on the dimension of individual differences can be conducted to thoroughly examine the subject. The need for using observation, interviews, portfolio, and case record techniques is prominent. Based on this point, sample case studies with appropriate study groups can be included to gather in-depth data about these techniques. There is a need for teacher-parent focused interaction and collaboration in the processes of recognizing and evaluating a child. Furthermore, the implementation of appropriate program adjustments in the processes of recognition and evaluation is among the current expectations. Based on these views, collaborative-based plans for recognizing and evaluating a child can be implemented.

Giriş

Erken çocukluk yıllarında okula başlama dönemiyle birlikte hedefler, davranışlar, ortam özellikleri, beklentiler çocuk ve çevresi için farklılaşmaktadır. Yeni ilişkilerin kurulduğu okul öncesi eğitim dönemi itibarıyla çocuklar için uyum süreci eğitsel boyuta taşınmış olmaktadır. İçerisinde bulunan kültür, değer yargıları, sosyoekonomik durumun yanı sıra cinsiyet, doğum şekli, doğum sırası, kardeş sayısı ve daha birçok unsur gelişim alanlarını büyük ölçüde etkilemektedir. Bu çerçevede çocuğu tanıma, beceri ve davranışlara yönelik değerlendirmelerde bulunma, sahip oldukları özellikleri belirleyerek gerektiği noktada önlem ve desteği sağlamak için çeşitli tanıma ve değerlendirme tekniklerine ihtiyaç duyulmaktadır (McGinnis, 2016 ; Ward, 2001 ; Woolfolk et al., 2009).

Çocukların dâhil oldukları eğitim öğretim sürecinde gerekli görülen becerilerin yeterlilik seviyelerini belirleme aşaması, değerlendirme sistemlerinin en temel amaçları arasında yer almaktadır. Süreçte kullanılacak değerlendirme yaklaşımlarının ise aşağıda sıralanan niteliklere sahip olması beklenmektedir (McGinnis, 2016):

- Uygulayıcılara kolaylık sağlama,
- Ortam için en az seviyede engel oluşturma,
- Tanıma sürecinden eğitsel faaliyetlere doğrudan geçişe fırsat sunma.

Bu ölçütler dikkate alındığında çoklu değerlendirme yöntemlerinin birbirini desteklediği, farklı durum ve ortamlara yönelik eksik ya da temel düzeyde elde edilen verileri detaylandırıldığını söylemek mümkündür. Ayrıca tanıma ve değerlendirme işleminin çevresel yapıyı da kapsamı sebebiyle bu sürecin çoklu kaynak ve çoklu ortam dâhilinde ele alınması gerekli görülmektedir. Çocuklar, aileler, öğretmenler, kısacası eğitim öğretim sürecine dahil olan tüm gruplar arası ilişkiler kurulması hedeflenen bu süreçte, izlenen yaklaşım çoklu değerlendirmeleri gerekli kılmaktadır (Bronfenbrenner & Morris, 2006 ; Akt., Fridani, 2021). Farklı tekniklerin gerekliliği ve değerlendirme araçlarının çeşitlilik özelliği göz önünde bulundurulduğunda, gelişime uygun ve güvenilir araçların kullanımı önem taşımaktadır. Bu alanda görev yapan öğretmenlerin ve yakın gelecekte sisteme dahil olması beklenen öğretmen adaylarının konu hakkındaki görüş ve düşünceleri, tanıma ve değerlendirme süreçlerine yeni bakış açıları kazandırmada etkili olacaktır (Tunçeli ve Zembat, 2017).

Yaşa bağlı gelişim alanları ve özelliklerin hazır olma durumuna etkisinden bahsederken tanıma ve değerlendirme süreçlerinin uygun amaçlar doğrultusunda gerçekleştirilmesi temel bir gereklilik olarak görülmektedir (Senemoğlu, 2012). Ebeveyn ve öğretmenlerin gelişimsel süreci ve mevcut durumu tespit etmeleri, çevresel faktörlerle birlikte planlanan ve uygulanan eğitsel çalışmalara yönelik hedeflere ulaşılma durumu, ihtiyaçlar doğrultusunda eğitim ortamlarının düzenlenmesi, amaçların değerlendirilerek eğitim programlarının ihtiyaca yönelik güncellenmesi değerlendirme süreçlerinde dikkate alınan temel amaçlar arasında yer almaktadır (Gullo & Hughes, 2011 ; Snow & Van Hemel, 2008 ; Wise, 2014). Ayrıca bu dönemde tanıma ve değerlendirme faaliyetleri ile gerçekleştirilen çalışmalar bilişsel gelişim, kişilik gelişimi, sosyal davranışlar üzerinde kalıcı etkiye sahip olup erken müdahale ortamlarını oluşturmaktadır (Breedekamp, 2015 ; Tunçeli ve Zembat, 2017). Doğru tanıma ve değerlendirme süreçleri itibarıyla; uygun eğitim ortamları düzenlenebilmekte ve çocukların davranışlarının arkasındaki temel nedenler tespit edilerek uygun planlamalar gerçekleştirilebilmektedir (Tuzcuoğlu, 2017).

Erken çocukluk dönemi dahil olmak üzere, tüm gelişim dönemlerinde kullanılan farklı yöntem ve teknikler için görüşler de farklılaşabilmektedir. Bu dönemde yaygın olarak gözlem süreçlerinin aktif olarak gerçekleştirilmesiyle süreç ve sonuca dayalı değerlendirmeler kullanılmaktadır (Luff, 2010). Bu değerlendirmeler, bireysel ihtiyaçları dikkate alarak bilgi toplama süreçlerini içermekte ve yaşa özgü beceri kazanımları ve davranışların edinilme durumları hakkında bilgilendirici içerik oluşturmaktadır. Bu yöntemler ve teknikler, çocukların gelişim süreçlerini anlamak ve doğal farklılıklar beraberinde ihtiyaçlarına uygun önlemler almak açısından önem arz etmektedir (Borich, 2017; Yılmaz ve Altunsöz, 2020).

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, çocuğu tanıma ve değerlendirme süreçlerinin okul öncesi öğretmen adayları tarafından nasıl algılandığını belirlemek, bahsedilen süreçlerin ihtiyaçlara uygun önlemler alma ve çocukların gelişim süreçlerini anlamlandırma amaçlarına ne ölçüde hizmet ettiğini inceleyebilmektir. Bu doğrultuda araştırmanın alt amaçları şu boyutlara odaklanmaktadır:

- Okul öncesi öğretmen adaylarının, çocuğu tanıma süreci hakkındaki zihinsel imgeleri nelerdir?
- Okul öncesi öğretmen adaylarının, çocuğu tanıma ve değerlendirmenin amacı hakkındaki görüş ve düşünceleri nelerdir?
- Okul öncesi öğretmen adaylarının, çocuğu tanıma ve değerlendirmenin önemi hakkındaki görüş ve düşünceleri nelerdir?
- Okul öncesi öğretmen adaylarının, çocuğu tanıma ve değerlendirme sürecinde kullanılabilecek teknikler ve sebepleri hakkındaki görüş ve düşünceleri nelerdir?
- Okul öncesi öğretmen adaylarının, çocuğu tanıma sürecinde başarıya ulaşma yolları hakkındaki görüş ve düşünceleri nelerdir?

Yöntem

Farklı olgulara karşı ayrıntılı bakış açısı geliştirmeye olanak sağlayan nitel araştırma yöntemi, belirlenen amaçlar doğrultusunda çoğunlukla deneyimlere odaklanmaktadır (Creswell & Guetterman, 2019). Olay ve olgulara dayalı görüşler, nitel yöntem ile incelenen anahtar kavram ve fikirlerle ayrıntılı bir keşif sürecine olanak sağlanmakta, böylece analitik genellemeler yapılarak kuramsal önermelerde bulunmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu noktadan hareketle çocuğu tanıma ve değerlendirme süreçlerinde ele alınan amaç, önem, kullanılan teknik ve başarıya ulaşma boyutları katılımcı görüşleri ve kuramsal yapı ile incelenerek öznel bir çerçevede sunulmuştur.

Araştırma Modeli

Sosyal olguların kapsamlı ve derinlemesine incelendiği nitel araştırmalarda, çoğunlukla güncel durumların açıklanması “Nasıl?” ve “Neden?” sorularını beraberinde getirmektedir. Araştırma sorularının sosyal yapı kapsamında derinlemesine incelendiği durum çalışmaları, farklı disiplinlerde kullanılmakla birlikte sosyal bilim araştırmalarında merkezi bir konumdadır (Merriam, 1988 ; Akt., Johnson & Christensen, 2014). Çoğunlukla güncel ve gerçek dünya bağlamında kabul edilen olay ve bağlamların ilişkilerini, içsel tartışmalar kurularak durum çalışmaları ile belirgin bir şekilde ortaya koymak mümkündür (Hitchcock & Hughes, 1995 ; Akt., Aytaçlı, 2012). Bu yol ile ayırt edici durumlar, farklı sorgulamalar ve farklı koşullarla birlikte tutarlı bulgular çerçevesinde mevcut kuramsal yapının yeni ürünlerini oluşturmaktadır. Çocuğu tanıma ve değerlendirme süreçleri hakkındaki görüş ve düşüncelerin de bu yolla irdelenerek mevcut uygulamalar, sosyal yapıya bağlı olarak öğretmen adaylarının kazanmış oldukları deneyimler durum çalışması deseniyle ayırt edici olaylar olarak sunulabilmektedir. Olası sebepler derinlemesine incelenerek gerçek dünyadaki bağlamsal koşullar da dikkate alınarak çözüme ulaşma çabaları izlenmiştir (Thomas, 2021 ; Yin, 2018).

Datta (1990) tarafından oluşturulan teorik çerçeveye göre durum çalışmaları, Açıklayıcı/Tanımlayıcı Durum Çalışmaları, Keşfetmeye Dayalı Durum Çalışmaları, Kritik Olay Durum Çalışmaları, Program Yürütme Durum Çalışmaları, Programın Etkilerine Dayalı Durum Çalışmaları ve Birikimli Durum Çalışmaları olmak üzere 6 farklı türde ele alınmıştır (Akt., Aytaçlı, 2012). Bogdan & Biklen (1998) tarafından gerçekleştirilen sınıflandırmada ise durum çalışmaları; Gözlemler, Yaşam Tarihi, Belgeler, Organizasyonların Geçmişini İnceleme, Durum Analizi, Çok Vakalı Çalışmalar, Karşılaştırmalı Çalışmalar şeklinde türlere ayrılmıştır (Akt., Liamputtong & Serry, 2013). Literatürdeki sınıflamalara göre araştırmanın amaç ve alt amaçları doğrultusunda izlenen desen, Datta (1990) tarafından ele alınan Açıklayıcı/Tanımlayıcı durum çalışması türüne uygun biçimde gerçekleştirilmiştir.

Çalışma Grubu

2022 – 2023 eğitim öğretim yılında bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde okul öncesi öğretmenliği programında öğrenim görmekte olan 47 öğretmen adayı, araştırmmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Cinsiyete yönelik grup dağılımı ise 29 kadın ve 18 erkekten oluşmakta, öğretmen adaylarının tamamı lisans 3. sınıf olarak öğrenimlerini sürdürmektedir.

Veri Toplama Aracı

Gelişimsel süreçlere dayalı ihtiyaçların dikkate alınarak bilgi toplama yöntemleri ve değerlendirme tekniklerine odaklanılan çocuğu tanıma ve değerlendirme süreci hakkında okul öncesi öğretmen adaylarının görüşlerinin incelendiği araştırmada yazılı görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmacılar tarafından hazırlanan araç, araştırmmanın alt amaçlarıyla ilişkilendirilen 5 adet açık uçlu görüşme sorusunu içermektedir. Görüşme soruları haricinde araştırmmanın çalışma grubunu tanıtmaya amacıyla katılımcılara, cinsiyet bilgisine ilişkin bir cevap alanı sunulmuştur. Hazırlanan sorular, Okul Öncesi Öğretmenliği programındaki alan uzmanları tarafından incelenmiştir. Ayrıca ifadelerin dil özellikleri açısından incelenebilmesi için Türkçe Öğretmenliği bölümündeki bir alan uzmanından destek alınmıştır. İncelemelerin ardından soruların kapsamına ve anlamsal ifadelerle yönelik gerekli düzenlemeler yapılarak veri toplama aracına son şekli verilmiştir. Kullanılan araçta yer alan görüşme soruları şu şekildedir:

1. Çocuğu tanıma ..... gibidir, çünkü .....
2. Çocuğu tanıma ve değerlendirmenin amacı hakkındaki görüş ve düşünceleriniz nelerdir?
3. Çocuğu tanıma ve değerlendirmenin önemi hakkındaki görüş ve düşünceleriniz nelerdir?
4. Sizce çocuğu tanıma ve değerlendirme sürecinde en etkin kullanılabilecek teknikler ve sebepleri nelerdir?
5. Çocuğu tanıma sürecinde başarının nasıl elde edilebileceğini düşünmektesiniz? Örnek verebilir misiniz?

Veri Toplama Süreci

Veri toplama sürecinde araştırmacılar tarafından hazırlanarak pilot uygulaması gerçekleştirilen görüşme formu, çalışma grubunda belirlenen bölümde öğrenim gören katılımcılara yazılı bir biçimde iletilmiştir. Bu süreçte katılımcılar 5 adet açık uçlu soruya yanıt vererek süreci tamamlamıştır. Her katılımcının kimliği gizli tutulmuş, bu amaçla bir veri belgesine kodlar atanmıştır (K1: 1. Katılımcı, K2: 2. Katılımcı, vb.). Ayrıca belirlenen kodlar ile eşleşen görüşlerin, bulgular bölümünde doğrudan alıntılarla ifade edilmesi amaçlanmıştır.

Veri Analizi

Yazılı görüşme formu yoluyla elde edilen veriler, içerik analizi tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırmmanın alt amaçlarıyla uyumlu olarak ana temalar ve buna bağlı alt temalar belirlenmiştir. Bu temalar, katılımcı görüşleriyle birlikte uzmanlara sunularak temaların ne ölçüde görüşleri yansıttığı incelenmiştir.

Analiz sürecinde MAXQDA 2022 paket programı kullanılarak sistematik kodlamalar gerçekleştirilmiştir. Her ana temaya ilişkin görüşler gruplar hâlinde incelenerek veriler arası ilişki kaybının en az düzeyde olması sağlanmıştır. Çalışma grubunda yer alan 47 öğretmen adayının tümü, her soruya cevap vererek görüşlerini ifade etmiştir. Ancak katılımcıların her bir soruya birden fazla alt tema doğrultusunda değerlendirme yapmış olması, ana temaların toplam sıklık değerini etkilemiştir. Bulgular bölümünde sunulan toplam sıklık değerleri, temalara yönelik toplam görüş sayılarını ifade etmektedir. Belirtilen sıklık ifadeleri tablolarda frekans ve yüzde değerleri ile, şekilde ise frekans değerleri ile gösterilmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel araştırma yöntemi izlenerek yürütülen çalışmalarda geçerlik ve güvenirlik süreçleri inandırıcılık, aktarılabirlik, güvenirlik ve onaylanabilirlik boyutlarını kapsamaktadır (Baltacı, 2019 ; Işık ve Semerci, 2019). Bu bağlamda iç geçerlik, dış geçerlik ve güvenirlik boyutlarını sağlamak için uzun vadede etkileşim, katılımcı onayı, uygun katılımcıların seçimi ve literatürle ilişki çalışmaları yapılmıştır. İnandırıcılık çerçevesinde araştırma sonuçları yoluyla doğru temsile ulaşma, aktarılabirlik boyutu ile ayrıntılı betimlemelerde bulunma ölçütleri sağlanmıştır. Ayrıca güvenirlik süreçlerinde tutarlılık boyutu dikkate alınmış, teyit edilebilir incelemelerle araştırmanın nesnel ve yansız olma niteliği korunmuştur (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Veri toplama aracının oluşturulması ve veri analizi süreçlerinde de uzman görüşlerinden faydalanılarak iç geçerlik ve güvenirlik yapıları desteklenmiştir.

Devam eden aşamada pilot çalışma ile düzenlenen görüşme formunun temel yanıt çerçeveleri ve sorular arası ilişkili boyutları, veri toplama süreci öncesinde incelenmiştir. Bu aşamada Okul Öncesi Öğretmenliği programında öğrenim gören 10 öğretmen adayına çevirim içi ortamdan sorular ulaştırılarak adayların yazılı görüşleri elde edilmiştir. Öncesinde alınan uzman görüşleri de değerlendirilerek görüşme soruları uygun biçimde sıralanmıştır. Görüşler doğrultusunda, Miles & Huberman (1994) tarafından oluşturulan hesaplama tekniği kullanılarak görüş birliği ve görüş ayrılığına dayalı güvenirlik değeri 0,86 olarak bulunmuştur. Gerçekleştirilen pilot uygulamayla henüz taslak niteliği taşıyan alt temalar oluşturulup cevapların alt amaçlar ile ilişkisi incelenmiştir.

Araştırma Etiği

Hazırlanan veri toplama aracıyla birlikte “Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Rektörlüğü Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Etik Kurulu” adlı kurula etik kurul izni için başvuru yapılmıştır. 26.05.2023 tarih ve 07/03 sayılı karar ile araştırmanın, bilimsel araştırma etik kurul ilkelerine uygun olduğu belirlenmiştir. Ardından form, katılımcılara yazılı olarak iletilmiştir. Araştırmanın tüm aşamalarında katılımcı bilgileri gizli tutulmuş, veri toplama süreci boyunca gönüllülük ilkesine bağlı kalınmıştır. Bu süreçte her katılımcı araştırmaya yönelik hazırlanan bilgilendirilmiş gönüllü onam formunu imzalamıştır.

Bulgular

Çocuğu tanıma ve değerlendirme süreci hakkında okul öncesi öğretmen adaylarının görüşlerinin incelendiği araştırmada 5 ana temaya ait bulgular şu şekilde sunulmuştur:

“Çocuğu Tanıma Süreci Hakkında Zihinsel İmgeler” Temasına İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının çocuğu tanıma süreci hakkında oluşturmuş oldukları metaforlar ve neden sonuç ilişkisine dayanan görüşleri, “Çocuğu Tanıma Süreci Hakkında Zihinsel İmgeler” şeklinde belirlenen ana tema altında incelenmiştir. Bu kapsamda ortaya çıkan alt temalar ve sıklık ifadeleri Tablo 1’de görülmektedir.

Tablo 1

Çocuğu Tanıma Sürecine Yönelik Zihinsel İmgeler Temasına Ait Frekans ve Yüzde Değerleri

Çocuğu Tanıma Sürecine Yönelik Zihinsel İmgeler	f	%
Bireysel Farklılıklar	8	15,1
Keşif	6	11,3
Bütünsel/Çok Yönlü Bakış	6	11,3
Gelişimi İzleme	5	9,4
Yönlendirme	5	9,4
Uygun Ortam/Teknik	4	7,5
Çözüm	4	7,5
Geleceğe Bakış	3	5,7

İhtiyaç	3	5,7
Empati	2	3,8
Engeli/Hatayı Aşma	2	3,8
Çevre Etkisi/Bilgisi	2	3,8
Tedbir Alma	2	3,8
Kural	1	1,9
Toplam	53	100

Tablo 1 incelendiğinde, “Çocuğu Tanıma Süreci Hakkında Zihinsel İmgeler” ana temasıyla ilişkilendirilen 14 alt temanın bulunduğu görülmektedir. Temaya ilişkin ifadelerin incelenmesi sonucunda katılımcıların sıklıkla bireysel farklılıklar hakkında görüşlerini dile getirdikleri belirlenmiştir. Diğer alt temalar incelendiğinde benzer şekilde keşif, bütünsel/çok yönlü bakış, gelişimi izleme, yönlendirme boyutlarına ilişkin ifadeler öne çıkmıştır. Bu boyuta bağlı olarak katılımcıların ifade ettikleri görüşlerden bazı örnekler aşağıdaki gibidir:

“Çocuğu tanıma, su gibidir. Çünkü her bireyin ihtiyacı vardır. Nasıl bitkiler suya ulaşamazsa kururlar. Biz de çocuğu tanıyamayıp onun kendi benliğinin oluşmasını sağlayamazsak kuruturuz. Ayrıca her bitkinin suya olan ihtiyacı farklıdır. Bizler çocukların farklılıklarını kavrayıp yanlış çocuğa yanlış su vermemeliyiz.”

K30 (Bireysel Farklılıklar)

“Çocuğu tanıma, çiçek dükkanına sahip olmak gibidir. Çünkü çiçekçi çiçeklerin hepsini iyi yetiştirebilmek için her bir çiçeği iyi tanımalıdır. Hangisi kumlu, hangisi taşlı toprak ister? Hangisi güneş, hangisi karanlık ister bilmelidir. Yoksa çiçekler solar. Çocukları da tanımak böyledir. Her çocuğun ne istediğini bilmek gerekir. Bunun için de tanımak gerekir. Yoksa çocuklarımız da çiçeklerimiz gibi solar.”

K4 (Bireysel Farklılıklar, Bütünsel/Çok Yönlü Bakış)

“Çocuğu tanıma, elindeki farklı malzemelerden yemek yapmaya çalışmak gibidir. Çünkü malzemelerden en güzel ne olur karar verirsin.”

K15 (Bireysel Farklılıklar)

“Çocuğu tanıma, dünya turu yapmak gibidir. Çünkü dünyayı gezip yeni ülkeler gördükçe heyecanlanırız. Çocuğa dair yeni şeyler öğrendikçe de aynı şeyleri hissederiz.”

K20 (Keşif)

“Çocuğu tanıma, uçsuz bucaksız bir okyanusa dalmak gibidir. Çünkü asla sonu yoktur ve her an her şeyle karşılaşabiliriz.”

K23 (Keşif)

“Çocuğu tanıma, geçerliliği yüksek sınav gibidir. Çünkü geçerliliği yüksek sınav tüm öğrenilmiş bilgileri ele alır. Çocuğu tanımada da çocuğun tüm yönleriyle ele almamız gerektiği gibi.”

K32 (Bütünsel/Çok Yönlü Bakış)

“Çocuğu tanıma, karanlıktaki ışık gibidir. Çünkü tanıdıkça, ilgilerine yönelik eğitim ortamları yarattıkça kendini gerçekleştirerek aydınlatır etrafını.”

K46 (Gelişimi İzleme)

“Çocuğu tanıma, arabanın direksiyonu gibidir. Çünkü tüm çocuklar arabadadır. Ama direksiyonu yönetmek öğretmendedir. Yani onları topluma katmak, yönlendirebilmek bizim elimizdedir.”

K9 (Yönlendirme)

“Çocuğu Tanıma ve Değerlendirmenin Amacı” Temasına İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının çocuğu tanıma ve değerlendirme sürecinin amaçlarına dayanan görüşleri, “Çocuğu Tanıma ve Değerlendirmenin Amacı” şeklinde belirlenen ana tema altında incelenmiştir. Bu kapsamda ortaya çıkan alt temalar ve sıklık ifadeleri Tablo 2’de görülmektedir.

Tablo 2

Çocuğu Tanıma ve Değerlendirmenin Amacı Temasına Ait Frekans ve Yüzde Değerleri

Çocuğu Tanıma ve Değerlendirmenin Amacı	f	%
Kendini Keşfetme/Tanıma	15	25,4
Yardımcı Olma	6	10,2
Çok Yönlü Eğitim	6	10,2
Uyum/İş Birliği	6	10,2
Uygun Program Yapısı	5	8,5
Anlama/Çözümleme	4	6,8
Erken Tanı/Müdahale	4	6,8
Bireysel Farklılıkları Dikkate Alma	4	6,8
Fırsat ve Uygun Koşul Sağlama	3	5,1
Kaliteli/Kalıcı Eğitim	3	5,1
Rehber Olma	2	3,4
Uygun Tutum Gösterme	1	1,7
Toplam	59	100

Tablo 2 incelendiğinde, “Çocuğu Tanıma ve Değerlendirmenin Amacı” ana temasıyla ilişkilendirilen 12 alt temanın bulunduğu görülmektedir. Temaya ilişkin ifadelerin incelenmesi sonucunda, katılımcıların sıklıkla çocukların kendilerini keşfetme ve tanıma süreçleri hakkında görüşlerini dile getirdikleri belirlenmiştir. Diğer alt temalar incelendiğinde benzer şekilde çocuğa yardımcı olma, çok yönlü eğitim, uyum/iş birliği sağlama, uygun program yapısı oluşturma boyutlarına ilişkin ifadeler öne çıkmıştır. Bu boyuta bağlı olarak katılımcıların ifade ettiği görüşlerden bazı örnekler aşağıdaki gibidir:

“Çocuğu tanımanın amacı, bana göre çocuğu iyice tanıyıp değerlendirirsek onun kendini tanımaya ve gerçek benliğinin oluşmasına yardımcı oluruz.”

K30 (Kendini Keşfetme/Tanıma)

“Çocuğu tanımanın amacı, bana göre çocuğa gelecek yaşamındaki davranışlarında ve gelişim süresince kendisini daha iyi tanımaya, keşfetmesini sağlamaktır.”

K8 (Kendini Keşfetme / Tanıma)

“Çocuğu tanımanın amacı, bana göre öğretmenleriyle, aileleriyle, çevresiyle uyum içinde olmak, kendini keşfetmesini sağlamaktır.”

K11 (Kendini Keşfetme/Tanıma, Uyum/İş Birliği)

“Çocuğu tanımanın amacı, bana göre onu daha iyi anlayabilmek olmalı ve samimi olmalı. Çocuğa gerçekten yardımcı olmayı hedeflemeli.”

K10 (Yardımcı Olma)

“Çocuğu tanımanın amacı, bana göre çocuklarla iletişim halindeyken onun davranışlarını anlamlandırabilme, varsa problemlerini ya da özel yeteneklerini ortaya çıkarmada yardımcı olmaktır.”

K44 (Yardımcı Olma)

“Çocuğu tanımanın amacı, bana göre onun gelişim özelliklerini bilip ona destek olmaktır. Çevresiyle uyum halinde olmasını sağlamaktır.”

K29 (Yardımcı Olma, Uyum/İş Birliği)

“Çocuğu tanımanın amacı, bana göre çocuğun gelişimsel özelliklerini, güçlü yönlerini ve yardıma ihtiyaç duyduğu alanları bilip o doğrultuda kaliteli eğitim vermektir.”

K13 (Çok Yönlü Eğitim)

“Çocuğu tanımanın amacı, bana göre eksik yönleri ve yeteneklerini erken fark etmek ve geliştirmektir. Bireysel farklılıklara yönelik çok yönlü ve kalıcı bir eğitim verilmesidir.”

K3 (Çok Yönlü Eğitim)

“Çocuğu tanımanın amacı, bana göre çocuğun tüm gelişim alanlarını kapsayarak uygun eğitim programları oluşturulmasını, gelişimi takip etmek ve çocuğun tüm yönleriyle gelişmesine yardımcı olmak gibi amaçları vardır.”

K32 (Çok Yönlü Eğitim, Uygun Program Yapısı)

“Çocuğu tanımanın amacı, bana göre çocuklardaki ilgi ve yetenekleri keşfetmek. Yaşanılan çevreye uyumunu sağlamak ve benlik algılarını geliştirmek.”

K35 (Uyum, İş Birliği)

“Çocuğu tanımanın amacı, bana göre uygun eğitim programı oluşturma, çocuğun ilgi yetenek ve farklılıkları konusunda bilgi sahibi olma. Olası kötü durumlarda erken müdahale yapmadır.”

K33 (Uygun Program Yapısı)

“Çocuğu Tanıma ve Değerlendirmenin Önemi” Temasına İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının çocuğu tanıma ve değerlendirme sürecinin önemine dayanan görüşleri, “Çocuğu Tanıma ve Değerlendirmenin Önemi” şeklinde belirlenen ana tema altında incelenmiştir. Bu kapsamda ortaya çıkan alt temalar ve sıklık ifadeleri Tablo 3’te görülmektedir.

Tablo 3

Çocuğu Tanıma ve Değerlendirmenin Önemi Temasına Ait Frekans ve Yüzde Değerleri

Çocuğu Tanıma ve Değerlendirmenin Önemi	f	%
Bireysel Farklılıkları Dikkate Alma	17	23,3
İhtiyaç Belirleme	12	16,4
Uygun Yönlendirme/Rehberlik	10	13,7
Uygun Eğitim Ortamı/Programı	8	11
Kaliteli/Verimli Eğitim	5	6,8
Etkili İletişim	5	6,8
Beklenti/Gereksinim Karşılama	4	5,5
Tamamlayıcı Katkılar	4	5,5
Çok Yönlü Tanıma ve Gelişim	3	4,1

Problem Çözme	3	4,1
Tedbir Alma	2	2,7
Toplam	73	100

Tablo 3 incelendiğinde, “Çocuğu Tanıma ve Değerlendirmenin Önemi” ana temasıyla ilişkilendirilen 11 alt temanın bulunduğu görülmektedir. Temaya ilişkin ifadelerin incelenmesi sonucunda, katılımcıların sıklıkla bireysel farklılıkları dikkate alma hakkında görüşlerini dile getirdikleri belirlenmiştir. Diğer alt temalar incelendiğinde benzer şekilde ihtiyaçları belirleme, uygun yönlendirme/rehberlik sağlama, uygun eğitim ortamı/programı oluşturma boyutlarına ilişkin ifadeler öne çıkmıştır. Bu boyuta bağlı olarak katılımcıların ifade ettiği görüşlerden bazı örnekler aşağıdaki gibidir:

“Çocuğu tanımak önemlidir. Çünkü her çocuğun ilgileri, yetenekleri, yaşantıları, kişisel özellikleri farklıdır. Bunları bilip çocuğa bu şekilde yaklaşım sağlarsak ileriki yaşantısında ona hem akademik kariyer olarak hem de benlik algısı olarak çok büyük katkı sağlamış oluruz.”

K9 (Bireysel Farklılıkları Dikkate Alma)

“Çocuğu tanımak önemlidir. Çünkü etkili ve kaliteli program hazırlanabilir. Her çocuk farklı olduğu için onların ihtiyaçlarını bilmemiz gelişimleri için önemli. Çocukların güçlü ve farklı yönlerini öğreniriz. Aileye iyi bir rehberlik yapabiliriz.”

K36 (Bireysel Farklılıkları Dikkate Alma, İhtiyaç Belirleme, Uygun Yönlendirme/Rehberlik, Uygun Eğitim Ortamı/Programı)

“Çocuğu tanımak önemlidir. Çünkü kendini gerçekleştirmesini, çevresine uyum sağlamasına yardımcı olmak, sağlık, bedensel, psikolojik sorunlarını bilmek için önemlidir. Öğretmen bireysel farklılıkları bilir. Öğrencinin yeteneklerini, öğrenme gücünü varsa ona göre eğitim programı hazırlanır.”

K11 (Bireysel Farklılıkları Dikkate Alma, İhtiyaç Belirleme, Uygun Yönlendirme/Rehberlik)

“Çocuğu tanımak önemlidir. Çünkü her çocuğun gelişimsel özellikleri, ilgi ve istekleri farklıdır. Onları doğru şekilde tanıdığımızda hem daha kaliteli bir eğitim veririz hem de programı ve eğitim ortamını ona göre düzenleriz.”

K43 (Bireysel Farklılıkları Dikkate Alma, Uygun Eğitim Ortamı/Programı, Kaliteli/Verimli Eğitim)

“Çocuğu tanımak önemlidir. Çünkü çocukların bireysel farklılıkları vardır. Bu farkları tespit ederek çocukların eğitim sürecine katkıda bulunabiliriz. Onların eksik yönlerini tespit edip iyileştirebiliriz.”

K23 (İhtiyaç Belirleme)

“Çocuğu tanımak önemlidir. Çünkü çocuğun kendini bulmasını da sağlarsın. Çocuk benliğinin farkına varır, kendini tanır. Bir nevi çocuğa kendini tanıtırısın.”

K26 (Uygun Yönlendirme/Rehberlik)

“Çocuğu tanımak önemlidir. Çünkü çocukların ilgi ve yeteneklerini erkenden saptamak ilerideki yaşamı için yönlendirmek için önemlidir. Ayrıca çocukları tanımak onları geliştirmek için hazırlayacağımız planlar için de önemlidir.”

K40 (Uygun Yönlendirme/Rehberlik, Uygun Eğitim Ortamı/Programı)

“Çocuğu Tanıma ve Değerlendirme Sürecinde Kullanılabilecek Teknikler” Temasına İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının çocuğu tanıma ve değerlendirme sürecinde kullanılabilecek tekniklere dayanan görüşleri, “Çocuğu Tanıma ve Değerlendirme Sürecinde Kullanılabilecek Teknikler” şeklinde

belirlenen ana tema altında incelenmiştir. Bu kapsamda ortaya çıkan alt temalar, alt boyutlar ve sıklık ifadeleri Tablo 4’te ve Şekil 1’de görülmektedir.

Tablo 4

Çocuğu Tanıma ve Değerlendirme Sürecinde Kullanılabilecek Teknikler Temasına Ait Frekans ve Yüzde Değerleri

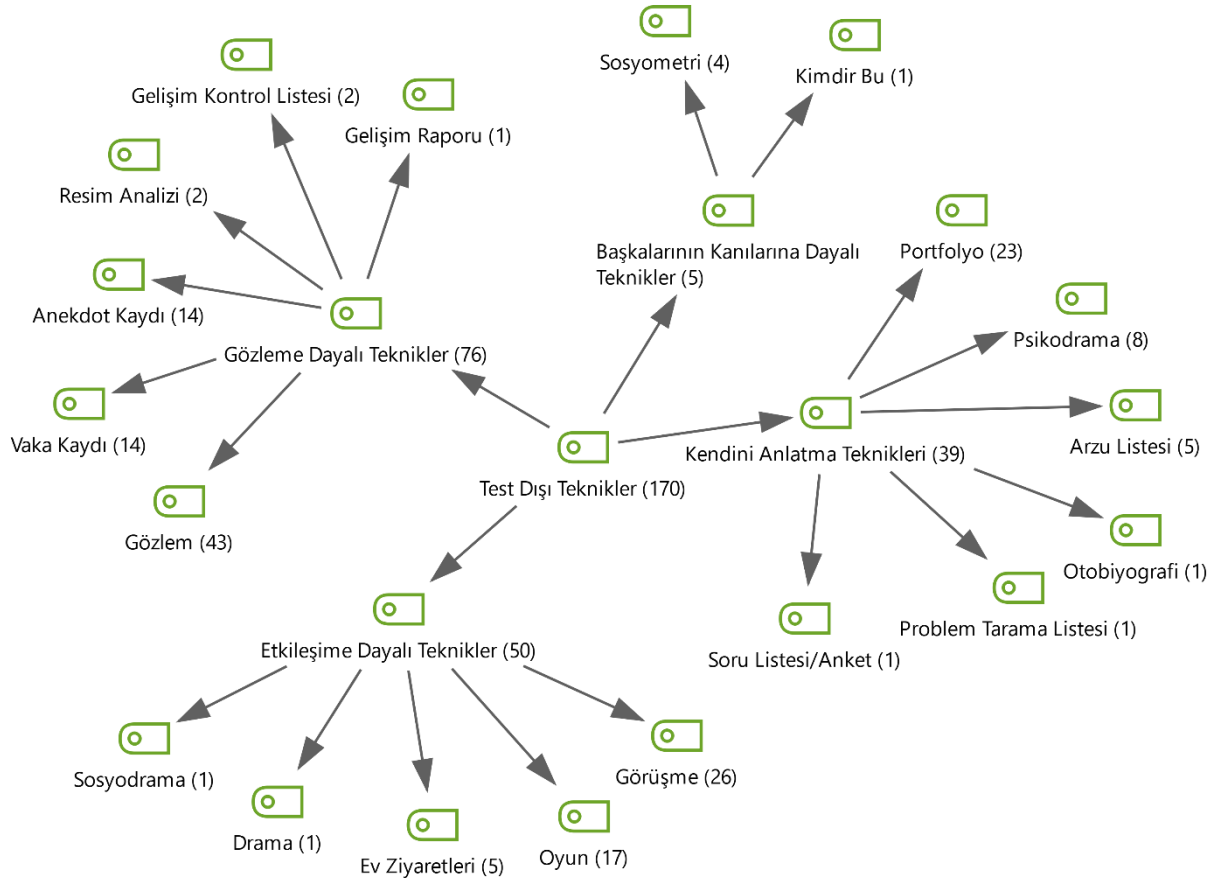
Çocuğu Tanıma ve Değerlendirme Sürecinde Kullanılabilecek Teknikler	f	%
Test Dışı Teknikler	170	93,9
- Gözleme Dayalı Teknikler	76	
- Etkileşime Dayalı Teknikler	50	
- Kendini Anlatma Teknikleri	39	
- Başkalarının Kanılarına Dayalı Teknikler	5	
Standart Testler	11	6,1
- Kişilik Testi	3	
- İlgili Envanterleri	3	
- Başarı Testi	1	
- Yetenek Testi	1	
- Tematik Algı Testi	1	
- Tutum Ölçeği	1	
- Rubrik	1	
Toplam	181	100

Tablo 4 incelendiğinde, “Çocuğu Tanıma ve Değerlendirme Sürecinde Kullanılabilecek Teknikler” ana temasıyla ilişkilendirilen 3 alt temanın ve bunların alt boyutlarının bulunduğu görülmektedir. Temaya ilişkin ifadelerin incelenmesi sonucunda, katılımcıların sıklıkla test dışı teknikler hakkında görüşlerini dile getirdikleri belirlenmiştir. Bu alt temanın kapsadığı boyutlar incelendiğinde ise gözleme dayalı ve etkileşime dayalı tekniklerin sıklıkla tercih edilebileceği gözlenmektedir.

Test Dışı Teknikler; Gözleme Dayalı Teknikler, Etkileşime Dayalı Teknikler, Kendini Anlatma Teknikleri, Başkalarının Kanılarına Dayalı Teknikler boyutları içerisinde farklı teknikleri ve katılımcı görüşlerini barındırmaktadır. Bu alt boyutlar Hiyerarşik Kod – Alt Kod Modeli şeklinde adlandırılan içerik analizi çözümlenmesiyle Şekil 1’de şöyle sunulmuştur:

Şekil 1

Çocuğu Tanıma ve Değerlendirme Sürecinde Kullanılabilecek Test Dışı Teknikler

Şekil 1 incelendiğinde, katılımcılar tarafından Test Dışı Teknikler alt temasına ilişkin toplam 170 ifadenin çoğunlukla gözleme dayalı teknikler boyutunda değerlendirildiği görülmektedir. Bu boyut içerisinde gözlem, vaka ve anekdot kayıtlarının sıklıkla tercih edilebileceği belirlenmiştir. Bir diğer alt boyut olan Etkileşime Dayalı Teknikler’de ise görüşme ve oyun teknikleri katılımcılar tarafından sıkça dile getirilmiştir. Katılımcıların Test Dışı Teknikler alt boyutuna yönelik ifade ettiği görüşlerden bazı örnekler aşağıdaki gibidir:

“Çocuğu tanımada en etkin kullanabileceğim teknikler gözlem tekniği ve portfolyolardır. Çünkü uzun vadede gözlem yapıp çocuğun ürünlerini değerlendirerek ilgi, alaka ve yeteneklerini daha iyi anlarız.”

K1 (Gözlem, Portfolyo – Gözleme Dayalı Teknikler, Kendini Anlatma Teknikleri)

“Çocuğu tanımada en etkin kullanabileceğim teknikler gözlem ve görüşmedir. Gözlem yaparken çocuğu doğal ortamda haberi olmadan gözlemlemek çocuk hakkında daha çok bilgi verecektir.”

K16 (Gözlem, Görüşme – Gözleme Dayalı Teknikler, Etkileşime Dayalı Teknikler)

“Çocuğu tanımada en etkin kullanabileceğim teknikler portfolyo, gözlem, görüşme, anekdot ve aile ziyaretleridir. Çünkü erken çocukluk döneminde bu teknikleri kullanarak daha verimli sonuçlar elde edilecektir.”

K28 (Gözlem, Portfolyo, Görüşme, Anekdot Kaydı, Ev Ziyaretleri - Gözleme Dayalı Teknikler, Kendini Anlatma Teknikleri, Etkileşime Dayalı Teknikler)

“Çocuğu tanımada en etkin kullanabileceğim teknikler oyun ve katılımsız gözlem. Oyun çocuğun kendini en rahat şekilde ifade edebileceği ve kendi fikirlerini rahatça aktarabileceği bir araçtır. Oyun sırasında çocuğu dışarıdan gözlemek bu yüzden en doğru fikirleri verecektir.”

K40 (Gözlem, Oyun – Gözleme Dayalı Teknikler, Etkileşime Dayalı Teknikler)

“Çocuğu tanımada en etkin kullanabileceğim teknikler gözlem, görüşme, anekdot. Çünkü bu yaş grubu okuma yazma bilmiyor. Çocukları en iyi bu tekniklerle tanımaya çalışırım. Ve tabii gerektiği durumlarda başka tekniklerden de kullanırım.”

K7 (Gözlem, Anekdot Kaydı, Görüşme – Gözleme Dayalı Teknikler, Etkileşime Dayalı Teknikler)

“Çocuğu tanımada en etkin kullanabileceğim teknikler gözlem tekniği ve tematik algı testleridir. Gözlem sayesinde çocuğun hangi durumda neye ve nasıl tepki verdiğini anlayabilirim. Tematik algı testlerinde ise çocuğun iç dünyasında olan olayları çözümleyebilirim.”

K33 (Gözlem, Tematik Algı Testi – Gözleme Dayalı Teknikler, Standart Testler)

“Çocuğu Tanıma Sürecinde Başarıyı Elde Etme Yolları” Temasına İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının çocuğu tanıma sürecinde başarıyı elde etmeye dayalı uygulamalara dayanan görüşleri, “Çocuğu Tanıma Sürecinde Başarıyı Elde Etme Yolları” şeklinde belirlenen ana tema altında incelenmiştir. Bu kapsamda ortaya çıkan alt temalar ve sıklık ifadeleri Tablo 5’te görülmektedir.

Tablo 5

Çocuğu Tanıma Sürecinde Başarıyı Elde Etme Yolları Temasına Ait Frekans ve Yüzde Değerleri

Çocuğu Tanıma Sürecinde Başarıyı Elde Etme Yolları	f	%
Öğretmen Niteliği	10	17,9
Etkin Gözlem	10	17,9
İş Birliği Kurma	8	14,3
Objektif Olma	7	12,5
Etkili İletişim	5	8,9
Uygun Yöntem/Teknik	4	7,1
Destekleyici/Yönlendirici Eğitim	3	5,4
Süreklilik	3	5,4
Aile/Öğretmen/Öğrenci Tutumu	3	5,4
Farklı/Eksik Alanları Dikkate Alma	2	3,6
Bireysel Farkındalık	1	1,8
Toplam	56	100

Tablo 5 incelendiğinde, “Çocuğu Tanıma Sürecinde Başarıyı Elde Etme Yolları” ana temasıyla ilişkilendirilen 11 alt temanın bulunduğu görülmektedir. Temaya ilişkin ifadelerin incelenmesi sonucunda, katılımcıların sıklıkla öğretmen niteliği hakkındaki görüşlerini dile getirdikleri belirlenmiştir. Diğer alt temalar incelendiğinde benzer şekilde çocukların etkin bir şekilde gözlenmesi, iş birliği kurulabilecek faaliyetlerin planlanması, süreç içerisinde objektif olunması ve bu durumun sürdürülmesi boyutlarına ilişkin ifadeler öne çıkmıştır. Bu boyuta bağlı olarak katılımcıların ifade ettiği görüşlerden bazı örnekler aşağıdaki gibidir:

“Çocuğu tanımada başarı bence öğretmenin gözlem gücüne, tarafsız olabilmesine, iyi bir yorumlayıcı ve izleyici olabilmesine bağlıdır.”

K9 (Öğretmen Niteliği, Etkin Gözlem)

“Çocuğu tanımada başarı, bence tanımaya çalışan kişinin alan hakkındaki bilgi, beceri, tecrübesi, o anki ruh hali ve yaptığı işi ilgiyle yapmasına bağlıdır.”

K4 (Öğretmen Niteliği)

“Çocuğu tanımada başarı, bence öğretmene bağlıdır. Çünkü öğretmen ne kadar iyi tanırsa tanımadaki başarı o kadar artar.”

K42 (Öğretmen Niteliği)

“Çocuğu tanımada başarı, bence objektif bir şekilde çocuğu gözlemlemeye ve doğru şekilde kayıt tutmaya bağlıdır.”

K8 (Etkin Gözlem)

“Çocuğu tanımada başarı, bence iyi bir gözlem yapan kişiye (objektif, etik kurallara uygun) bağlıdır.”

K35 (Etkin Gözlem, Objektif Olma)

“Çocuğu tanımada başarı, bence aile ve öğretmen arasındaki iş birliği, objektif değerlendirmeye bağlıdır.”

K16 (İş Birliği Kurma, Objektif Olma)

“Çocuğu tanımada başarı, bence eksik alanların dikkate alınarak aile ve uzman kişiler ile iş birliği içerisinde, farklı gelişim alanlarını ve yeteneklerini, eksik yanlarını destekleyecek bir eğitim vermeye bağlıdır.”

K3 (İş Birliği Kurma, Destekleyici/Yönlendirici Eğitim)

“Çocuğu tanımada başarı, bence aile, çocuk ve öğretmen arası iş birliğine dayanarak çocuğu daha iyi tanımaya ve ihtiyaçlarını gidermeye bağlıdır.”

K22 (İş Birliği Kurma)

“Çocuğu tanımada başarı, bence çocuğu tanıma sürecini etkin, nesnel ve sürekli bir biçimde ilerletmeye bağlıdır.”

K26 (Objektif Olma, Süreklilik)

“Çocuğu tanımada başarı, bence etkili iletişime bağlıdır. Bu sayede verilen eğitim sonrası elde edilen davranış, yani dönüt bu eğitimin ne kadar etkili ve istenen yönde gerçekleşebildiğini gösterir.”

K10 (Etkili İletişim)

“Çocuğu tanımada başarı, bence çocuğun hangi alana ilgisi varsa erken yaşta fark edilip o alana yönlendirilmesine bağlıdır. Eğer fark edilmezse ilerleyen süreçlerde bu yeteneği körelebilir. Ama desteklenirse istediği başarıyı elde edebileceğini düşünüyorum.”

K7 (Destekleyici/Yönlendirici Eğitim)

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Okul öncesi eğitim dönemi itibarıyla çocuğu tanıma ve değerlendirme süreçlerinin, okul öncesi öğretmen adaylarının bakış açısından değerlendirildiği araştırmada elde edilen bulgulara göre şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Katılımcıların, çocuğu tanıma süreci hakkında oluşturdukları zihinsel imgeler incelendiğinde bu süreci birbirinden farklı özellikler taşıyan imgelere benzettikleri görülmektedir. Bu noktadan hareketle sürecin bireysel farklılıklara dayandığı, keşifler yoluyla çocuğu tanıma sürecinin gerçekleşebileceği, gelişimin kritik olarak izlendiği bu dönemin çok yönlü ve bütünsel olarak ele alınması sonuçlarına ulaşılmıştır. Sıklıkla vurgulanan ifadeler, çocuğu tanıma faaliyetlerinin özgün ve ihtiyaca cevap verecek bir yapıya sahip olması gerektiğine dikkat çekmektedir. Riley et al. (2016) tarafından gerçekleştirilen araştırmada tanıma faaliyetlerinin yanı sıra sürece yönelik değerlendirmelere odaklanıldığı, böylece anlamlı öğrenmelerle birlikte etkileşim sağlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Clark (2020), çocuğu tanıma ve değerlendirme süreçlerinde ilgi duyulan alanlara yönelik faaliyetleri vurgulayarak bireysel farklılık ve yönlendirmeleri ele alan sonuçlara ulaşılmıştır. Benzer şekilde Rawson (2020) ile Kwi - Ok & Jung - In (2011), belirli bir amaç doğrultusunda ve sürekli gerçekleştirilen değerlendirme faaliyetleriyle gelişim süreçlerinin üst düzeye çıkarılabileceğini ifade etmiştir. Elde edilen sonuçlar, tanıma ve değerlendirme süreçlerinde bütünsel yapının ele alınması ve gelişim süreçlerinin izleme ve etkili yönlendirmelere dayalı bir nitelikte olması gerekliliğini desteklemektedir.

Bir diğer alt amaç ve alt bulgu olarak ele alınan çocuğu tanıma ve değerlendirme sürecinin amaçlarına ilişkin katılımcı görüşleri incelendiğinde bireysel keşif ve tanıma süreçlerinin desteklenmesi, bu süreçte çocuklara yardımcı olma, çok yönlü eğitim sağlama, uyum ve program düzenlemeleri boyutlarında görüşlerin sıklıkla ele alındığı belirlenmiştir. İş birliği ile birlikte uyum çalışmaları, uygun hedefler doğrultusunda program yapısının oluşturulması ile çocuğu tanıma ve değerlendirme süreçlerinin uygun amaçları kapsayacağı sonucuna ulaşılmıştır. Raikes (2017), erken çocuk gelişimini bütünsel, aynı zamanda karmaşık bir süreç olarak tanımlarken gelişim birimleri ve ölçümlerinin bir süreklilik içerisinde ele alınması gerektiğinden bahsetmektedir. Söz konusu gereklilik ve araştırmadan elde edilen paralel sonucun, erken çocukluk döneminde merkeze alınan gelişim ilkelerinin temel niteliklerini karşıladığı söylenebilir. Bir diğer sonuç olan program yapısına yönelik görüşler ele alındığında Sapsağlam (2013) ile Topuz ve Kaya (2015) tarafından gerçekleştirilen araştırmalarda paralel şekilde uygun program yapısı sonucu öne çıkmaktadır. Bu noktada programda verilen araçların öğretmenler tarafından etkili görülmediği, bu sebeple kullanım konusunda tercih edilmedikleri belirlenmiştir. Bu anlamda programda yer alan tanıma ve değerlendirme araçlarının niteliği hem öğretmen adayları hem de öğretmenler tarafından ele alınan sınırlılıklar arasındadır.

Çocuğu tanıma ve değerlendirme sürecinin önemine ilişkin alt bulgulardan elde edilen sonuçlara bakıldığında, katılımcılar bu yapıyı bireysel farklılıkları dikkate alma, yaş ve gelişim özelliklerine göre ihtiyaç belirleme, uygun yönlendirme ve rehberlik desteği sağlayarak eğitim ortamları ve programın düzenlenmesi boyutlarıyla yorumlamıştır. İfade edilen sonuç, katılımcıların çocuğu tanıma ve değerlendirme süreci hakkındaki genel görüşleri ve zihinsel imgelerinin benzer ifadelere dayandığını göstermektedir. Bireysel farklılıklar, okul öncesi eğitim dönemiyle birlikte belirgin bir şekilde ortaya çıkarken gerçekleştirilen program düzenlemelerinde bu hususun dikkate alınması gerektiği vurgulanmaktadır. McAfee & Leong (2020) benzer şekilde programların ve öğrenme yaklaşımlarının bireysel bilgi ve becerilere, gelişimsel faktörlerin temelinde ihtiyaçlara dayalı olarak sunulabileceğini, Pyle & DeLuca (2013) program ve içeriğin birbiriyle ilişkili olması gerektiğini, Buchanan (2011) değerlendirmeye ilişkin yenilikçi girişimlerin biçimlendirmeci değerlendirme anlayışıyla gerçekleştirilebileceğini vurgulamıştır. Bu doğrultuda temel amaçların belirlenmesi, tanıma ve değerlendirme süreçlerinin öğrenme yaşantılarından kopuk olmaması okul öncesi eğitim basamağında uygun bir değerlendirme ortamı sunmaktadır (Keenan et al, 2016).

Çocuğu tanıma ve değerlendirme sürecinde kullanılacak tekniklere ilişkin alt bulgulardan elde edilen sonuçlara bakıldığında, katılımcıların çoğunlukla test dışı tekniklerin kullanımı konusunda değerlendirme yaptıkları görülmektedir. Bu süreçte gözleme dayalı teknikler arasında yer alan gözlem, portfolyo, vaka kaydı, anekdot kaydının yanı sıra etkileşime dayalı teknikleri oluşturan görüşme, oyun ev ziyaretleri gibi kişiler arası etkileşimlerin ağırlıkta olduğu teknikler tercih edilmektedir. Kwi – Ok & Jung – In (2011), Işıkoğlu Erdoğan vd. (2021), Turupçu (2014) tarafından gerçekleştirilen araştırmalarda, benzer şekilde gözlem ve görüşme tekniklerinin kullanımı dikkat çekmektedir. Katılımcı görüşlerine

göre tekniklerin kullanım sebepleri etkileşimi büyük ölçüde destekleme, verimli değerlendirme etkinliklerine olanak sağlama, öz değerlendirme yapabilme olarak ifade edilmiştir. Bu noktadan hareketle standart testlere alternatif olarak test dışı teknikler ile yaşantı temelli tanıma ve değerlendirme süreçlerinin gerçekleştirilebileceği, yaş ve gelişim düzeyleri doğrultusunda planlamaların dikkate alınması gerektiği düşünülmektedir (Flottman, Stewart & Taylor, 2011).

Çocuğu tanıma sürecinde başarıyı elde etme yollarına ilişkin alt bulgulardan elde edilen sonuçlar; öğretmen niteliği, etkin gözlem yapma, iş birliği kurma, süreç içerisinde objektif tutumlar sergileme boyutlarını vurgulamaktadır. Katılımcılar, öğretmenlerin konu ile ilgili uzmanlık becerilerine sahip olmalarını beklerken bu becerileri aktif olarak öğrenme faaliyetlerinde kullanmanın gerekliliğine vurgu yapmışlardır. Tanıma ve değerlendirme tekniklerine yönelik görüşlerde olduğu gibi yaşantı temelli, gözlenebilen ve kişiler arası iş birliğinin merkeze alındığı tanıma süreçlerinin başarı odaklı gerçekleştirilebileceği düşünülmektedir. McAfee & Leong (2020), bu süreçte öğretmenlerin tanıma ve değerlendirme faaliyetlerine özgü profesyonel sorumluluklarına dikkat çekmektedir. Gürsoy (2018) tarafından gerçekleştirilen araştırmada ise bu durum öğretmenlerin uzman desteğine duyduğu ihtiyaç ile ifade edilmiştir. Çocuğa ilişkin sahip olunan bilgilerin, alana yönelik ihtiyaçları önemli ölçüde etkilediği ve ihtiyaca uygun çalışmaların temelini oluşturduğunu öne sürmüşlerdir. Başarıyı elde etme yollarından biri olan objektif olma niteliğine benzer bir bakış açısıyla yaklaşarak bu sürecin yasal ve etik sorumlulukları da beraberinde getirdiğini, tüm çocuklar için öğrenme süreçlerinde eşit fırsatlara odaklanmanın kaçınılmaz bir gereklilik olduğunu ifade etmişlerdir. Atjonen (2014) ile Topuz ve Kaya (2015), tanıma ve değerlendirme süreçlerinin başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesi için etkili bir iş birliği sürecinin gerekliliğini vurgularken Özkan ve Yılmaz (2015), bu çalışmaların bütüncül değerlendirme yapmaya olanak sağlayacağını belirten sonuçlara ulaşmıştır.

Sonuç olarak çocuğu tanıma ve değerlendirme süreci; gelişim alanlarındaki sürekliliğin anlaşılması, ihtiyaçların belirlenmesi için kritik bir rol oynamaktadır. Bu süreç, çocuğa uygun bir eğitim ortamı sağlama ve bireysel gereksinimleri karşılama için önemli bir kaynak niteliği taşımaktadır. Güçlü ve zayıf yönlerin belirlenmesiyle gerekli desteği sağlama, olası öğrenme güçlüklerini erken dönemde ele alma gibi erken müdahale fırsatları sunmaktadır.

Araştırmanın temel amaç ve alt amaçları doğrultusunda elde edilen sonuçlar ışığında sunulan öneriler şu şekilde sıralanabilir:

- Belirlenen alt amaçlar doğrultusunda incelenen temalara göre çocuğu tanıma ve değerlendirme süreçlerinde bireysel farklılıkları dikkate alma ve keşfetmeye dayalı süreçlerin sıkça değerlendirildiği görülmektedir. Bu doğrultuda, bireysel farklılık boyutunun araştırma odağını oluşturduğu çalışmalar gerçekleştirilip konu derinlemesine incelenebilir.
- Kullanılabilen tekniklere yönelik ifadelere bakıldığında, öğretmen adayları tarafından belirgin bir farkla test dışı tekniklerin tercih edildiği görülmektedir. Gözlem, görüşme, portfolyo, vaka kaydı tekniklerinin kullanım ihtiyacı ön planda görülmektedir. Bu noktadan hareketle ilgili teknikler hakkında derinlemesine veri toplamak için uygun çalışma grupları ile örnek olay çalışmalarına yer verilebilir.
- Öğretmen adayları tarafından sıkça ele alınan ifadelerle göre çocuğu tanıma ve değerlendirme süreçlerinde öğretmen ile veli odaklı etkileşim ve iş birliğine ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca, tanıma ve değerlendirme süreçlerine uygun program düzenlemelerinin gerçekleştirilmesi mevcut beklentiler arasındadır. Bu konudaki görüşlerden yola çıkılarak iş birliğinin merkeze alındığı çocuğu tanıma ve değerlendirme planlamaları gerçekleştirilebilir. Oluşturulan plan ya da örnek modelin etkililiği gelecekteki araştırmalar ile incelenebilir.

Etik Kurul İzin Bilgileri

Etik Değerlendirme Kurulu: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Rektörlüğü Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Etik Kurulu

Etik Değerlendirme Belgesinin Tarihi: 26.05.2023

Etik Değerlendirme Belgesinin Sayı Numarası: 07/03

Araştırmacıların Katkı Oranları Beyanı

Araştırmanın tüm aşamalarında iki yazar da eşit katkıda bulunmuş, çalışmanın son hâlini okumuş ve onaylamıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Yazarların araştırma sürecine dair belirteceği bir destek ve teşekkür beyanı bulunmamaktadır.

Çatışma Beyanı

Yazarların araştırma ile ilgili bir çatışma beyanı bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Atjonen, P. (2014). Teachers' views of their assessment practice. *The Curriculum Journal*, 25(2), 238-259. <https://doi.org/10.1080/09585176.2013.874952>
- Aytaçlı, B. (2012). Durum çalışmasına ayrıntılı bir bakış. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(1), 1-9. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aduefebder/issue/33889/375231>
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388. <https://doi.org/10.31592/aeusbed.598299>
- Borich, G. D. (2017). Öğrencilerinizi anlamak. B. Acat (Ed.) *Etkili öğretim yöntemleri araştırma temelli uygulama* (H. Aydın, Çev.). (ss.36-67) içinde. Nobel Yayıncılık.
- Bredenkamp, S. (2015). *Erken çocukluk eğitiminde etkili uygulamalar. (Effective practices in early childhood education, 2nd Edition)*. (Çev. Hatice Zeynep İnan ve Taşkın İnan). Nobel Yayıncılık. (Orjinal eserin basım tarihi 2014)
- Buchanan, E. (2011). *Assessment in New Zealand early childhood education: A foucauldian analysis* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Victoria University.
- Clark, J. A. (2020). What is documentation doing? Early childhood education teachers shifting from and between the meanings and actions of documentation practices. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 2020(1), 1 – 16. <https://doi.org/10.1177/1463949120917157>
- Creswell, J. W., & Guetterman, T. C. (2019). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research*. (Sixth Edition). Pearson.
- Flottman, R., Stewart, L., & Tayler, C. (2011). *Evidence paper: practice principle 7 assessment for learning and development*. University of Melbourne and DEECD, Melbourne. <https://www.education.vic.gov.au/documents/childhood/providers/edcare/pracassess.pdf>
- Fridani, L. (2021). Mothers' perspectives and engagements in supporting children's readiness and transition to primary school in Indonesia. *Education*, 3(13), 809-820. <https://doi.org/10.1080/03004279.2020.1795901>

- Işık, E., & Semerci, Ç. (2019). Nitel Araştırmalarda veri üçgenlemesi olarak odak grup görüşmesi, bireysel görüşme ve gözlem. *Turkish Journal of Educational Studies*, 6(3), 53-66. <https://doi.org/10.33907/turkjes.607997>
- Gullo, D. F., & Hughes, K. (2011) Reclaiming kindergarten: Part I. Questions about theory and practice. *Early Childhood Education Journal*, (38), 323-328. <https://doi.org/10.1007/s10643-010-0429-6>
- Gürsoy, F. (2018). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çocukları Tanıma ve Değerlendirme Uygulamalarına İlişkin Görüşleri* (Tez No. 523834) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Bahçeşehir Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi
- Işıkoğlu Erdoğan, N., Aydoğan, S., Efe Kendüzler, S., Dülger Ceylan, E., Aydın, A., & Dinler, H. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin çocukları değerlendirmedeki yeterlilik düzeyleri ve kullandıkları araçlar. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 35(1), 1-19. <https://doi.org/10.33308/26674874.2021351230>
- Johnson, R. B., & Christensen, L. (2014). Educational research: Quantitative, qualitative, and mixed approaches. (Fifth edition). SAGE Publications.
- Keenan, T., Evans, S., & Crowley, K. (2016). An introduction to child development. (3rd Edition). SAGE Publication.
- Kwi – Ok, N., & Jung – In, K. (2011). Child assessment in early childhood education and care settings in south korea. *Asian Social Science*, 7(6), 66-78. <https://doi.org/10.5539/ass.v7n6p66>
- Liamputtong, P., & Serry, T. (2013). Making sense of qualitative data. In P. Liamputtong (Ed.), *Research Methods in Health: Foundations for Evidence-Based Practice* (pp. 365-379).
- Luff, P. A. (2010). *Ways of seeing and knowing children: A case study of early years practitioners' understanding and uses of child observation during their first year of employment*. [Doctor of philosophy thesis, Anglia Ruskin University].
- McAfee, O., & Leong, D. J. (2011). *Erken çocukluk döneminde gelişim ve öğrenmenin değerlendirilmesi ve desteklenmesi* (Birsen Ekinci, Çev.). Nobel Yayıncılık (Orijinal eserin basım tarihi 2011).
- McGinnis, E. (2016). *Erken çocukluk döneminde sosyal beceri öğretim programı: Sosyal beceri öğretimi öncesi rehberi*. 3 Basımdan Çeviri. (Sunay Yıldırım Doğru, Zübeyde Doğan, Çev. Ed.). Nobel Yayıncılık (Orijinal eserin basım tarihi 2012).
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). Qualitative data analysis: An expanded sourcebook, 2nd ed., Thousand Oaks. Sage. ISBN: 9786053181415
- Özkan, F. (2015). *Okul öncesi eğitimde değerlendirme sürecine yönelik aile-öğretmen görüş ve beklentilerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Pyle, A. & DeLuca, C. (2013). Assessment in the kindergarten classroom: An empirical study of teachers' assessment approaches. *Early Childhood Education Journal*, 41(5), 373 – 38. <http://dx.doi.org/10.1007/s10643-012-0573-2>
- Raikes, A. (2017). Measuring child development and learning. *European Journal of Education*, 52(4), 511 – 522. <https://doi.org/10.1111/ejed.12249>
- Rawson, M. (2020). *Assessment for learning and development in Waldorf education*. Learning Community Partners. <https://learningcommunitypartners.eu> / Access date: 17.05.2023

- Riley, K., Miller, G. E. & Sorenson, C. (2016). Early childhood authentic and performance – based assessment. A. Garro (Ed.), *Early Childhood Assessment in School and Clinical Child Psychology*. (ss. 95 – 119) içinde. Springer. http://dx.doi.org/10.1007/978-1-4939-6349-2_5
- Sapsağlam, Ö. (2013). Değerlendirme boyutuyla okul öncesi eğitim programları (1952-2013). *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2013(1), 63-73. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/goputeb/issue/7323/95839>
- Senemoğlu, N. (2012). *Gelişim, Öğrenme ve Öğretim. Kuramdan Uygulamaya*. (21. Baskı). 3-5. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Snow, C.E. & Van Hemel, S.B. (2008). *Early childhood assessment: Why, what and how*. The National Academies Press.
- Thomas, G. (2021). *How to do your case study*. Sage.
- Tunçeli, H. İ., & Zembat, R. (2017). Erken çocukluk döneminde gelişimin değerlendirilmesi ve önemi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 1-12. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ekvad/issue/31101/337390>
- Turupçu, A. (2014). *Observation as an assessment tool in early childhood education: A phenomenological case study of teacher views and practice* (Tez No. 379968) [Yüksek lisans tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi
- Tuzcuoğlu, N. (2017). *Bireyi tanıma teknikleri*. B. Aydın (Ed.), *Rehberlik*. (ss. 154-211) içinde. Pegem Akademi.
- Yılmaz, A., & Altunsöz, I. H. (2020). Erken Çocukluk Döneminde Motor Gelişimin Değerlendirilmesi. Günseli Yıldırım, Güzin Özyılmaz (Ed.), *Çocuğu Tanıma ve Değerlendirme* (ss. 1-25) içinde. Pegem Akademi.
- Ward, H. (2001). "The Developmental Needs of Children". *The Child's World: Assessing Children Need*. Ed.: Jan Horwath. Jessica Kingsley Publishers.
- Woolfolk, A. E., Winne, P. H., Perry, N. H. & Shapka, J. (2009). *Educational Psychology with mylabschool*. (Fourth Canadian Edition). Pearson.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınevi. ISBN: 978-975-02-3999-1
- Yılmaz- Topuz, G., & Erbil- Kaya, Ö. M. (2016). Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin çocukları tanıma ve değerlendirme amaçlı yapılan çalışmalara ilişkin görüşlerin incelenmesi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 6(1), 27-62. <https://doi.org/10.18039/ajesi.11365>
- Yin, R. K. (2018). *Case study research and applications: Design and methods*. (Sixth Edition). Sage.